

Türkiye'nin Zehirli Bitkileri Ders 8

ZEHİRLİ BİTKİLER: APIACEAE FAMİLYASI

Cicuta virosa (Su baldıranı)

Kuzey Yarımküre'nin en zehirli bitkilerinden biridir.

50-120 cm boyunda, dik duruşlu, gövdesi yuvarlak, içi boş, üstü tüysüz, pürüzsüz olan çok yıllık otsu bitkidir.

Yapraklar parçalı 30-40 cm uzunluğunda, sapları uzun, içi boş, folioler 2.5-10 cm uzunluğunda linear-lanseolat, kenarları serrat.

Bileşik umbella çiçek durumları yaprakların karşısından çıkar.

Çiçeklerde petaller beyaz ve pembemsi renktedir.

Meyve küremsi ve üzeri tüylüdür.

Kalın, etli toprak altı kısmında bulunan üst üste dizili küçük odacıklar en karakteristik özelliklerindedir.

**Yurdumuzda Erzurum ve
Trabzon arasındaki bölgede
genellikle
bataklık ve su kenarlarında
yetişir.**

**Çiçeklenme zamanı: Haziran-Temmuz aylarıdır.
Çiçeklerin kendine has ağır bir kokusu vardır.**

Zehirli Bileşik(ler): Sisutoksin: Doymamış uzun zincirli alifatik alkol

GABA reseptör anatgonisti

Potasyum kanal blokeri

Conium maculatum (Baldıran)

30-200 cm boyunda, pis kokulu, dik duruşlu, gövdesi tüysüz, ve parlak yeşil renkli, üzeri erguvani- mor lekeli otsu bitkidir.

Yapraklı çok parçalı, koyu yeşil renkte, yaprak sapının dip tarafı kalındır ve gövdeyi sarar.

Çiçekler tepede 8-15 tane, birbiriyle eşit uzunlukta olmayan sapın üzerinde bileşik umbella (şemsiye) durumundadır. Petaller serbest ve beyaz renktedir.

Şizokarp meyveler geniş oval, üzeri tüysüz ve belirgin şekilde çizgisel çıkıntılara sahiptir.

Çiçek açma zamanı: Nisan-Ağustos ayları arasındır.

Kuzey yarım kürede yaygın olarak yetişen bir bitkidir.

Yurdumuzda da hemen her bölgede 0-2400 m arasında ormanlar, sulak yamaçlar ve tarla/bahçe kenarlarında doğal olarak yetişir.

Zararlı Kısmı:

Tüm bitki özellikle de kökler ve tohumları

TOKSİK BİLEŞİK(LER):

Koniin ve benzeri alkaloidler.

Taze bitki kurtulmuş olana kıyasla çok daha toksiktir.

Heracleum sphondylium (Tavşancılotu)

TANIM:

-Boy 0.5-1.5 m arasında değişen uzunlukta

-Gövde köşeli, oluklu ve tüylü

-Yapraklar pennat parçalı, taban yaprakları 60 cm'ye varan uzunlukta, saplı, tüylü ya da tüysüz

-Çiçekler beyaz ya da yeşilimsi, büyük bileşik şemsiye durumunda

-Meyveler düzleşmiş eliptik şekilde, 6-10 mm uzunluğunda, kenarları kanatlı

**YETİŞTİĞİ BÖLGE ve HABİTAT: Kuzey Anadolu.
Nehir ve tarla kenarları.
Türkiye'de 4 alt türü yetişir.**

ÇİÇEK AÇMA ZAMANI: Mayıs-Temmuz ayları arası

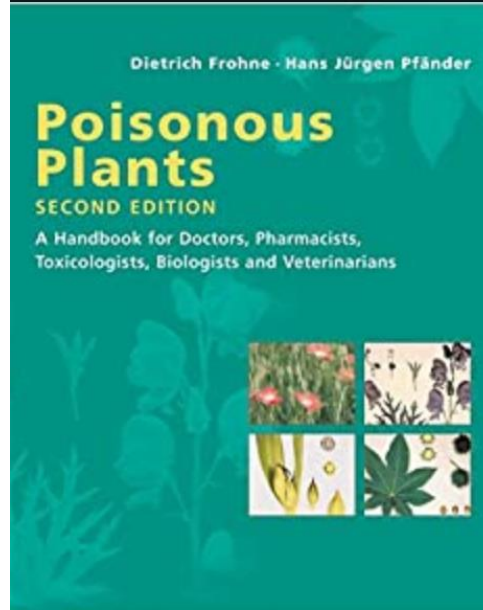
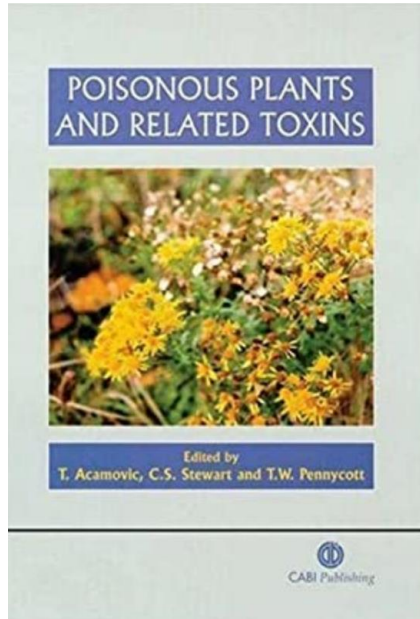
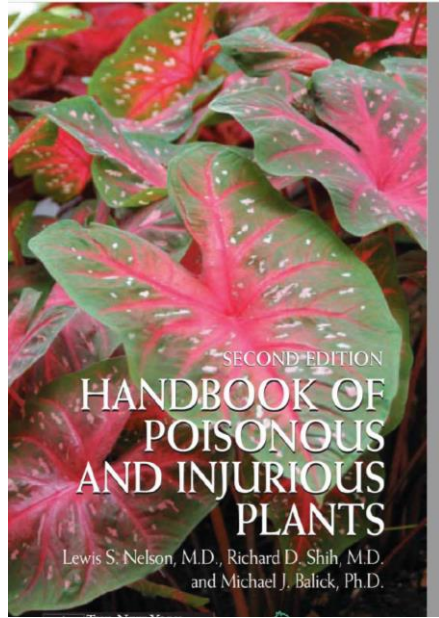
ZEHİRLİ BİLEŞİK(LER): 6,7 Furanokumarinler

ZARARLI KISIMLARI: Bitkinin her tarafı, özsuyu

ZEHİRLENME BELİRTİLERİ: Bitkinin özsuyu ile temasta içerdiği furanokumarinler nedeniyle ciltte fototoksisite görülür: Ciltte kızarma, şişme, pigmentasyon, içi su dolu kabarcıklar, lezyonlar görülür ki bu tabloya «Çayır dermatiti» adı verilir.

Etki şiddetli güneş ışığı ve nem ile artar.

Yararlanılan kaynaklar

Wirbeltierforschung in der Kulturlandschaft

Mode of action and toxicology of plant toxins and poisonous plants

Wink, M.

Heidelberg University, Institute of Pharmacy and Molecular Biotechnology, INF 364, 69120 Heidelberg, Germany

Abstract

Plants have evolved the strategy to produce bioactive natural products as a means of defence against herbivores and microbes. Some plants produce toxins that can severely damage or kill a herbivore. The molecular mode of action of neurotoxins, cytotoxins, metabolic poisons, mutagens and toxins that affect skin and mucosal tissues are summarised and discussed. Important poisonous plants of Europe, their toxins and toxicology are tabulated, as this group of plants can provide lead compounds for the development of natural pesticides against insects, slugs or rodents.

- Ö.SEÇMEN,E.LEBLEBİCİ: Yurdumuzun Zehirli Bitkileri, E.Ü. Fen Fak. Kitapları Ser., no:102,102 sayfa.1987.